

Zuzana Kuglerová

Víly zo súľovského vodopádu (poveš)

Kedysi sa vraj v jazierku, do ktorého stekajú jarky súľovského vodopádu, kúpavali víly. Bosé nohy im tancovali po čistej, priehľadnej hladine a každá z nich mala vlasy priehľadné ako kvapky dažďa. Potom sa však z jazierka vytratili. Bolo to vtedy, keď do Súľova zavítala bieda. Políčka nad drevenicami neurodili ani za hrst' zemiakov. Aj súľovský Janko márne od svitu do mrku na gazdovstve drel. Mamka mu chorľavela a otca už piaty rok nebolo. Keď umieral, mal Janko sotva štrnásť. Pred smrťou si ho otec zavolať k smrteľnému lôžku a takto mu povedal:

„Keď ti bude najhoršie, požiadaj o pomoc pannu zo súľovského vodopádu. Má súcitné srdce, vždy sa jej ulútilo neborákov. No nevolaj ju iba tak, z roztopaše, pretože potom sa navždy z vodopádu stratí.“

Janko si jeho slová dobre zapamätal. Každý deň chodil k vodopádu, no nikdy nemal odvahu zavolať víly na pomoc. Hovorieval si, že nie je až tak zle, aby nebolo ešte horšie. Na piaty rok však prišli suchá. Všetko obilie na poli zostalo spálené. Jankova mama nemala z čoho synom upiecť chlieb. Keď Janko videl tú biedu, spomenul si na otcove slová. Nazdal sa, že prišiel čas, aby poprosil pannu z vodopádu o pomoc. Vybral sa do Súľovských skál. Po hodnej chvíli došiel k jazierku. Nevedel, kde má víly hľadať, tak si zložil klobúk z hlavy, že si doň vody

Víly zo súľovského vodopádu

naberie a rozpálenú hlavu ochladí. Ako tak načieral, zamarilo sa mu, že začul na hladine dupot bosých nôh. Zdvihol hlavu hore a čo vidí: dole vodopádom sa ako na klzáčke spúšťali vodné víly.

„Zavedte ma k vašej kráľovnej,“ poprosil ich Janko.

Víly ho schytili za ruky a vytiahli až na samý vrch vodopádu, kde uprostred rozbúrených vôd tancovala ich kráľovná.

„Povedz mi, Janíčko,“ riekla, „čože ťa ku mne privádza? Čože ťa trápi, keď máš takú smutnú tvár? Prečo sa neveseliš a netancuješ ako my?“

„Ako by som sa mohol veseliť,“ odpovedal jej Janko, „keď moja matka hladom umiera a ani ja, ani moji bratia nemáme čo do úst dať!“

Panne zo súľovského vodopádu prišlo ľúto užialeného Janka. Povedala mu:

„Naber si vody do klobúka práve z toho miesta, kde sa moje nohy dotýkajú hladiny. Tú zober na svoje pole a pokrop ňou hrudy. Uvidíš, že už nebudeš viacej hladovať.“

Janko ju poslúchol a urobil, ako mu kázala. Polovička vody sa mu síce z klobúka vyliala, keď zo strmej hory k svojmu poľu kráčal, tou druhou polovicou však polial hrudy. Tie sa vzápätí premenili na zlato. Janko ich zanesol krčmárovi, aby za ne kúpil jedlo pre matku a bratov. Bohatý krčmár však chcel vedieť, kde našiel zlato. A tak mu poctivý šuhaj vyrozprával, ako k šťastiu prišiel. Krčmár sa ešte v ten večer vybral k súľovskému vodopádu. Zobral si so sebou tri klobúky. Jeden niesol v jednej ruke, druhý v druhej a tretí na hlave. Aj on začal načierať vodu z vodopádu a čakal, kedy sa objavia víly. Nemusel čakať dlho. Tak ako Janka ho zobrali za ruky hore vodopádom, kde tancovala ich kráľovná.

„Kdeže si sa tu vzal, krčmár?“ spýtala sa ho prekvapene.

„Nepýtaj sa ma, ale ustúp bokom!“ rozkázal jej krčmár, ktorý chcel čím skôr vody do klobúkov nabráť.

Vtedy kráľovná nahnevane dupla nôžkou. Vodopád sa vzbúril a strhol prekvapeného krčmára dole do jazierka. Nadarmo volal o pomoc... Nikdy sa do Súľova nevrátil, nikto ho už nikdy nevidel. Pravdupovediac, nikomu ani nechýbal. Spolu s krčmárom sa zo súľovského vodopádu navždy stratili aj vodné víly. Zato Jankovi sa začalo vodiť dobre. Zostalo mu ešte dosť zlatých hrúd, aby mohol kúpiť nové gazdovstvo pre svoju matku a poslať bratov na učenie do sveta. Za jeho poctivosť a dobrotu si ho neskôr zvolili v Súľove za richtára.

1. Prečo sa Janko rozhodol požiadať pannu z vodopádu o pomoc? (Zakrúžkuj písmeno so správnou odpoveďou.)

- a) Lebo chcel byť bohatší než krčmár.
- b) Lebo sa chcel pozrieť na víly zblízka.
- c) Lebo prišli suchá a doma nemali čo jesť.

2. Označ ✕ tvrdenie, ktoré je podľa príbehu pravdivé.

☐	Jankovi otec poradil, aby vílu volal len vtedy, keď je najhoršie.
☐	Janko si nabral vodu z hociktorého miesta jazierka.
☐	Krčmár sa správal slušne a trpezlivo.
☐	Víly vzali Janka hore vodopádom ku kráľovnej.
☐	Po krčmárovom správaní sa víly z vodopádu navždy stratili.

3. Aké dve vlastnosti dokazoval Janko svojím správaním? Napíš dve prídavné mená a ku každému jednu krátku vetu z príbehu, ktorá to potvrdzuje.

4. Čo sa stalo s krčmárom? Podčiarkni správne možnosti.

Stal sa richtárom.	Kúpil nové gazdovstvo.	Utopil sa.
Pomáhal vodným vílam.	Pracoval s Jankom.	Nikto ho už nikdy nevidel.

Víly zo súľovského vodopádu

5. Súľovský vodopád je prezývka ktorého vodopádu na Slovensku? Pomôž si internetom.

(Zakrúžkuj písmeno so správnou odpoveďou.)

- a) Hľbocký vodopád
- b) Kl'acký vodopád
- c) Šúťovský vodopád

6. Ako vzniká vodopád?

(Zakrúžkuj písmeno so správnou odpoveďou.)

Keď riečka tečie po rôzne tvrdých horninách, vodopád najčastejšie vznikne, keď:

- a) voda tečie po rovine bez skál,
- b) mäkkšia hornina sa rýchlejšie rozruší a pod tvrdšou sa vytvorí schod,
- c) vietor fúka proti prúdu.

7. Prirad' vodopád k oblasti na Slovensku, v ktorej sa vyskytuje. Pomôž si mapou.

Kmeťov vodopád

Malá Fatra

Šúťovský vodopád

Vysoké Tatry

Lúčanský vodopád

Liptov – obec Lúčky

8. Pozri si tabuľku prietokov (litre za sekundu) vodopádov a odpovedz na otázky.

Vodopád	Sucho	Po daždi
A (Kmeťov)	80	220
B (Šútovský)	60	180
C (Lúčanský)	30	90

- a) Ktorý má **najväčší prietok po daždi**?
- b) O koľko litrov za sekundu sa **zvýši B po daždi**?
- c) Ktorý má **najmenší prietok pri suchu**?

9. Označ, aký druh vety je (OZ – oznamovacia, OP – opytovacia, R – rozkazovacia, Ž – želacia):

☐

„Požiadať o pomoc pannu zo súľovského vodopádu.“

☐

„Kde ste sa stratili, víly?“

☐

„Jankovi sa začalo vodiť dobre.“

☐

„Kiež by prišiel dážď!“

10. Vytvor zdobeniny.

klobúk →

strom →

hruda →

kameň →

Víly zo súľovského vodopádu

A large rectangular area with a green border, containing 20 horizontal dotted lines for writing.